

SUUNNITELMA OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI KIUSAAMISELTA, VÄKIVALLALTA JA HÄIRINNÄLTÄ 2025—2026 - KOIVISTON KOULU

Sisällysluettelo

1. Yleistä
2. Ennaltaehkäisy
3. Interventio
4. Selvittely
5. Seuranta

1. Yleistä

Tässä suunnitelmassa kuvataan koulutasoisia toimenpiteitä oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Koulu kuvaa suunnitelmassaan konkreettisia toimenpiteitä niin yksilö- kuin ryhmätasolla sekä koko yhteisön kannalta.

Henkilöstö tuntee suunnitelman ja sen edellyttämät toimintatavat. Henkilöstö osaa toimia suunnitelman mukaisesti väkivalta- ja häirintätilanteissa ja tuntee kiusaamisen tunnusmerkit:

- Kiusaaminen on fyysistä, psyykkistä, sanallista tai sosiaalista.
- Kiusaaminen on suoraa tai epäsuoraa.
- Vihamielisen, painostavan tai epämiellyttävän ympäristön luominen on osa kiusaamista.
- Kiusaaminen tapahtuu toistuvasti.
- Kiusaajan/kiusaajien ja kiusatun välillä vallitsee epätasapaino.
- Kiusaaminen on tahallista ja tietoista.
- Kiusaamisella alistetaan ja loukataan toista.
- Kiusaamiseen liittyy ryhmän vahvistava ja hyväksyvä käyttäytyminen.

Myös koulun toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa käsitellään häirintätilanteiden ennaltaehkäisyä.

1.1. Vastuut ja velvollisuudet

Opettajalla on velvollisuus selvittää ne kiusaamistapaukset, jotka ovat tapahtuneet koulupäivän aikana. Kuraattori ja rehtori voivat olla tarpeen mukaan auttamassa opettajaa selvittelyssä. Seuraamusten määrittäminen kuuluu kuitenkin aina opettajan/rehtorin tehtäviin.

Koulun ulkopuolella, koulumatkoilla ja vapaa-ajalla esiintyvät kiusaamistapaukset ja väkivalta kuuluvat huoltajien vastuulle. Huoltajien velvollisuus on valvoa ja puuttua lastensa käyttäytymiseen sekä selvittää ristiriidat muiden huoltajien kanssa tarvittaessa viranomaisten (esimerkiksi poliisi, lastensuojelu) avulla.

- Jokaisen koulun aikuisen velvollisuutena on välittää puolueetonta koululle tullutta tietoa kaikkien asianosaisten huoltajille
- Opettaja voi jakaa huoltajien käyttöön toisten asianosaisten huoltajien yhteystietoja kun on saanut siihen luvan.
- Tarvittaessa huoltajat voivat tavata toisiaan koulun tiloissa koulupäivän jälkeen ennalta sovitusti. Opettaja voi olla läsnä tilaisuudessa, mikäli huoltajat näin toivovat.

Oppilaita kannustetaan aktiivisesti kertomaan kiusaamisesta ja kaikenlaisista ristiriidoista vanhemmille / koulun aikuisille.

- Kiusaamisesta/häirinnästä voi myös ilmoittaa kuraattorille ja kouluvalmentajalle erillisen lomakkeen kautta

Kiusaamisella on taipumus pahentua ja laajentua ellei siihen puututa.

Seuranta aktiivisessa roolissa -> seuranta päättyy peruskoulun päättyessä.

Kaikissa prosessin vaiheissa voi konsultoida kuraattoria ja sopia tarvittaessa työnjaosta. Kouluvalmentaja voi myös auttaa prosessin eri vaiheissa erityisesti 6.-9. luokkalaisten oppilaiden osalta.

Opettajalla on velvollisuus selvittää ne kiusaamistapaukset, jotka ovat tapahtuneet koulupäivän aikana. Kuraattori ja rehtori voivat olla tarpeen mukaan auttamassa opettajaa selvittelyssä. Seuraamusten määrittäminen kuuluu kuitenkin aina opettajan/rehtorin tehtäviin.

Koulun ulkopuolella, koulumatkoilla ja vapaa-ajalla esiintyvät kiusaamistapaukset ja väkivalta kuuluvat huoltajien vastuulle. Huoltajien velvollisuus on valvoa ja puuttua lastensa käyttäytymiseen sekä selvittää ristiriidat muiden huoltajien kanssa tarvittaessa viranomaisten (esimerkiksi poliisi, lastensuojelu) avulla.

- Jokaisen koulun aikuisen velvollisuutena on välittää puolueetonta koululle tullutta tietoa kaikkien asianosaisten huoltajille.
- Opettaja voi jakaa huoltajien käyttöön toisten asianosaisten huoltajien yhteystietoja kun on saanut siihen luvan.
- Tarvittaessa huoltajat voivat tavata toisiaan koulun tiloissa koulupäivän jälkeen ennalta sovitusti. Opettaja voi olla läsnä tilaisuudessa, mikäli huoltajat näin toivovat.

Oppilaita kannustetaan aktiivisesti kertomaan kiusaamisesta ja kaikenlaisista ristiriidoista vanhemmille / koulun aikuisille.

Riittävän pitkäkestoinen seuranta on olennaista kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään puuttumisessa sekä niiden jatkumisen tai pahentumisen estämisessä.

Kaikissa prosessin vaiheissa voi konsultoida kuraattoria ja sopia tarvittaessa työnjaosta. Kouluvalmentaja voi myös auttaa prosessin eri vaiheissa erityisesti 6.-9. luokkalaisten oppilaiden osalta.

1.2. Koulutaseiset toimenpiteet ja rakenteet

- Koulun aikuisten välinen yhteistyö, tiedottaminen ja kouluttaminen
- Järjestyssäännöt ja koulun omat toimintaohjeet
- Tehokas ja riittävä välituntivalvonta sekä sisällä että ulkona, kaikkien aikuisten puuttuminen epäasialliseen käyttäytymiseen
- Hyvinvointikyselyt ja kyselyiden tulosten pohjalta tehdyt kohdennetut toimenpiteet
- Ohjattu välituntitoiminta, mahdollisuudet tekemiseen välitunneilla
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen opetussuunnitelman mukaisesti
- Koko koulun yhteiset juhlat ja tapahtumat
- Yhteistyö vanhempien kanssa, tuntimerkinnot
- Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

1.3. Luokan tai ryhmän toimenpiteet

-
- Oppilaiden kanssa laaditut oman luokan säännöt
- Luokan yhteisen matkan tukeminen (ryhmytys, oman luokan päivä)
- Yhteistyötä vaativat työtavat
- Mahdolliset leirikoulut ja opintoretet, teemapäivät
- Avoin ja kannustava ilmapiiri
- Luokanohjaajan tunnit ja välkät
- Koulun aikuisten yhteistyö vanhempien kanssa sekä vanhempien keskinäinen yhteistyö
- Opiskeluhuollon palvelut, konsultaatio, kouluvalmentajat.

1.4. Yksilötason toimenpiteet

-
- Oppilaan kuunteleminen ja osallistaminen ikätason mukaisesti
- Sosiaalisten taitojen ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen
- Oppilaan ohjaaminen valintatilanteissa
- Riitojen selvittelyyn saatava tuki
- Yhteydenpito oppilaan vanhempiin
- Koulupalmentajien tuki yksittäisille oppilaille
- Opiskeluhoollon palvelut.

2. Ennaltaehkäisy

Yleiset tavoitteet:

- Ennaltaehkäisyssä panostetaan erityisesti toimintakulttuuriin ja yhteisöllisyyteen ja toimivan vuorovaikutuksen pelisääntöihin. "Me kaikki ollaan me".
- Vastakkainasettelujen torjunta - sen sijaan lähtökohtana se mikä yhdistää
- Positiivinen, ratkaisukeskeinen ilmapiiri
- Toimijoina koko kouluyhteisö, vanhempainyhdistys ja kaikki huoltajat
- Selkeä ja avoin tiedottaminen koteihin

2.1. Toimintaohjeet ja pelisäännöt

Konkreettisia keinoja:

- Kunnioittava puhetapa
- Varhainen puuttuminen
- Kohtaamiset arjessa
- Koululla nollatoleranssi kiusaamisen suhteen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitoihin panostaminen
- Yhteispelitunnit
- Oppilaiden osallistaminen kiusaamistilanteiden selvittelyyn (Verso)
- Someturva
- Kerro kiusaamisesta -laatikot (tulossa)
- Ryhmäyttäminen
- Koulukummitoiminta
- Kiusaamiseen puututaan aina.
- Oppilashuolto matalalla kynnyksellä mukaan.
- Rohkaistaan kertomaan kiusaamistilanteista aikuiselle.
- Käydään läpi oppilaiden kanssa, mitä kiusaaminen on.
- Yhteistyö huoltajien kanssa

2.2. Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataidot

Konkreettisia keinoja

- Tuetaan joustavan identiteetin rakentamista ja itsemäärittelyoikeuden toteutumista
- Tunne-, itsesääntely- ja vuorovaikutustaitoihin panostaminen: Askeleittain, Lions Quest, Yhteispeli tms.
- Yhteispeli kaikilla luokka-asteilla 1 h viikossa
- Sisältöjä myös uskonnossa, elämäntietämystiedossa, ympäristöopissa ja äidinkiesssä
- Kuraattorin pitämät tunnetaitotunnit
- Oppilaiden kanssa tunne- ja vuorovaikutustaitoja käsitellään päivittäin arjen tilanteissa.

2.3. Yhteisöllisyyden rakentaminen

Konkreettisia keinoja:

- Yhteisöllisyyden ja osallisuuden portaot -työkalu arvioinnin apuna.

[Yhteisöllisyyden ja osallisuuden keskusteluteemat](#)

[Yhteisöllisyyden ja osallisuuden arviointiporaat](#)

- Säännöllisesti, lukuvuosittain, oppilaiden kanssa käydään läpi mitä on kiusaaminen: käsitteen määrittelyä
- Ryhmäytys, kuraattorit, kouluvalmentajat, KiVa-tiimi tai vastaava, oppilaskunta, tukioppilaat
- Verso vertaissovittelu-menetelmä

- Koulun yhteiset tapahtumat
- Pidetään kiinni yhteisesti sovituista säännöistä
- Yhteistyö yli luokkarajojen, esim. MOK-viikko
- Oppilaskunta

2.4. Viestintä

Avoin tiedottaminen koteihin

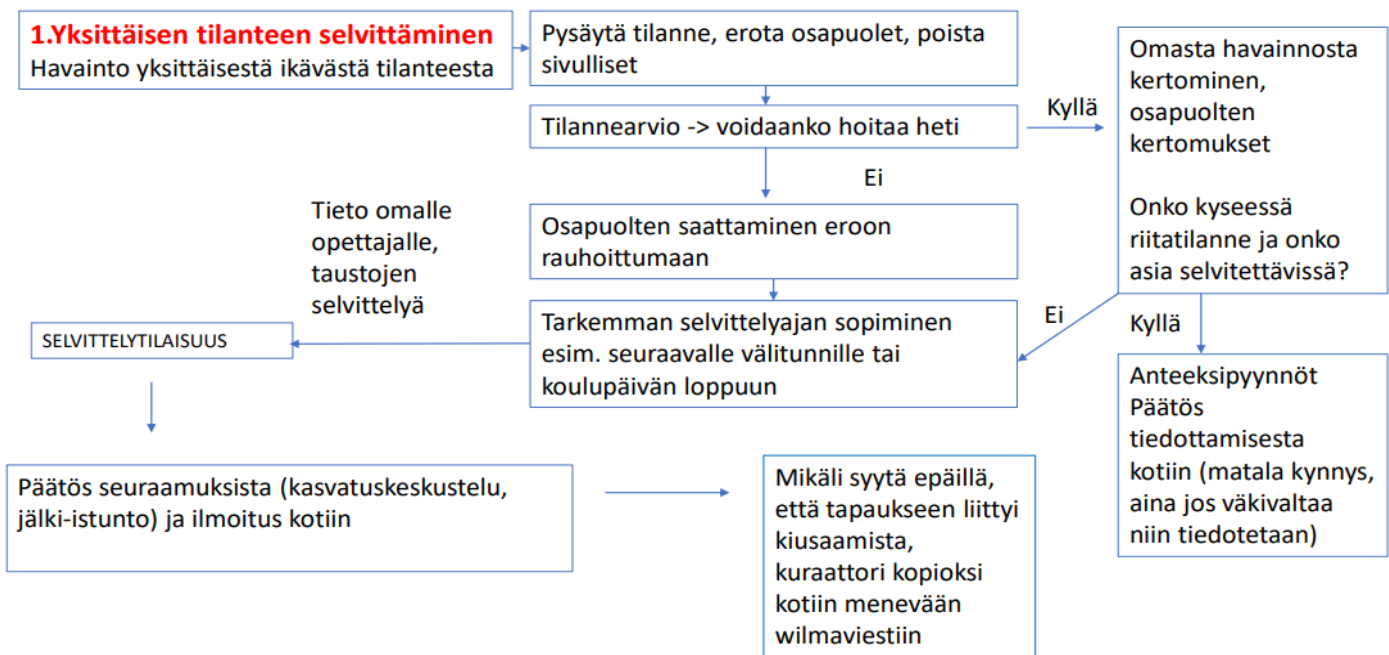
- Tiedonkulun varmistaminen henkilökunnan kesken
- Matalan kynnyksen yhteys huoltajiin

3. Interventio

Yleiset tavoitteet:

- Puuttuminen mahdollisuuksien mukaan jo ennen tilanteen eskaloitumista ja kriisiä
- Kytevien konfliktien tunnistaminen, viranomaisyhteistyö tarvittaessa
- Tiedonkulku henkilöstön välillä
- Käytetään yhteneviä käsitteitä
- Konfliktin akuutissa vaiheessa vain väliintulo ja tilanteen rajaaminen
- Toimijat: Tilanteessa oleva opettaja ja tarvittava määrä muita aikuisia

Vakavien väkivaltatilanteiden toimintaohjeet TreTurvassa ja Taskussa (linkki).

3.1. Puuttuminen

- Puuttumisen yhteydessä olennaista tilanteen rajaaminen
- Osapuolten välinen dialogi käydään myöhemmin.
- Kodin tiedottaminen
- Nopea reagointi tilanteissa
- Kaikki aikuiset puuttuvat tilanteisiin

3.2. Tiedottaminen

Nopea tiedottaminen koteihin tärkeää tavoitteiden saavuttamiseksi

- Oppilaiden kanssa käydään läpi kiusaamiseen puuttumisen malli
- Tilannetta selvittänyt aikuinen tiedottaa luokanopettajalle ja huoltajalle

4. Selvittely

Yleisiä tavoitteita:

- Oppilaiden näkökulmien kuuleminen, oppilaiden yhteen saattaminen
- Ratkaisujen etsiminen ja luottamuksen palauttaminen
- Mahdolliset sanktiot
- Selvittelyryhmän kokoonpano määräytyy tilanteen ja osapuolten mukaan

4.1. Tilanteen purku

- Selvitetään silminnäkijät, huhut, tukijoukot, puolesta loukkaantujat ja estetään polarisoituminen.
- Avoin dialogi tapahtuneesta, ns. identiteettipuhetta kuitenkin vahvistamatta.
- Voidaan käyttää selvittelymalleja rakennetuista malleista.
- Kuvaa koululla käytössä oleva toimintamalli (esim. SOPU, VERSO, KiVa-koulu, koulun oma malli).
- Sovittelussa etsitään ratkaisuja ja katsotaan eteenpäin.
- Korostetaan väkivallatonta ratkaisumallia, puhumalla sopimista.
- Viranomaisia konsultoidaan tarvittaessa.
- Tilanteen mukaan kaikkia osapuolia kuullaan yhdessä ja erikseen.
- Tarvittaessa kuullaan paikalla olleita silminnäkijöitä.
- Kirjataan tapahtumakulku ylös.
- VERSO
- Sanktiot määräytyvät koulun järjestyssääntöjen mukaisesti.
- Luokanopettaja tai rehtori on tarvittaessa yhteydessä viranomaisiin.

4.2. Kirjaaminen

Koululla tulee olla sovittuna, kuka hoitaa kirjaamisen Wilmaan käytännössä.

Kuvatkaa myös käytössä olevat kirjaamistavat, esimerkiksi yhteinen totuus-menetelmä.

- Wilmaan kirjataan: - osallisten nimet ja luokat
- päivämäärä ja kellonaika
- ketkä selvittivät tilanteen
- missä ja miksi kiusaaminen tapahtui
- jokaisen osallisen kuvaus tapahtuneesta
- jäikö tapahtuneesta näkyviä merkkejä
- jatkotoimenpiteet
- huoltajien tiedottaminen
- seuranta

5. Seuranta

Yleisiä tavoitteita:

- Asia käsitellään yhdessä, tunnistetaan tapahtumat, tehdään sovinto
- Laaditaan yhteiset sopimukset: osapuolet määrittävät mitä tarvitsevat ja tarpeiden pohjalta tehdään sopimus
- Mahdolliset sanktiot ja niistä huolehtiminen
- Tehdään johtopäätökset ja tarvittavat muutokset toimintaan
- Sovitaan aina myös seurannasta ja tarvittaessa jälkihoidosta
- Toimijat: Koulun edustaja, osapuolet, tarvittaessa moniammatillinen tukitiimi koulun ulkopuolelta (lastensuojelu + perhetyö mukana)
- Tiedotus huoltajille ja tarvittaessa sidosryhmille

5.1. Seurannan toteutuminen

Seurannan periaatteet:

Käydään läpi, mitä opittiin Kirjaaminen Nimettömyys Luottamuksellisuus Konfliktien näkeminen oppimistapahtumina Käytetään ulkopuolista tukihenkilöä tarvittaessa

- Luokanopettaja, muut koulun aikuiset ja huoltajat vastaavat seurannasta
- Seurantakeskustelu sovittuna ajankohtana (1-4 viikon kuluttua tapahtuneesta) ja sen kirjaaminen
- Jos kiusaaminen jatkuu, mietitään uusia toimenpiteitä ja otetaan kuraattori tai psykologi mukaan käsittelyyn sekä tiedotetaan huoltajia. Mikäli kiusaaminen jatkuu edelleen, pidetään tarvittaessa moniammatillisen tiimin palaveri ja ollaan yhteydessä koulun ulkopuolisiin tahoihin esim. perheneuvola, sosiaalityö, poliisi. Tarvittaessa rajoitetaan vapaita tilanteita esim. sisävilittunnein.